ds. J. de Bruin, preek over Zondag 14 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Jeruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op 16 juli 2023.

Votum en groet.

Zingen: Psalm 139:9:
Gij hebt, wijl niets Uw oog weerhoudt,
Mijn ongevormden klomp beschouwd;
Ja Gij, wiens wijsheid nimmer faalt,
Hadt mijn geboortestond bepaald;
Eer iets van mij begon te leven,
Was alles in Uw boek geschreven.

Schriftlezing: Lukas 1:67-79:
67 En Zacharías, zijn vader, werd vervuld met den Heiligen Geest en profeteerde, zeggende:
68 Geloofd zij de Heere, de God Israëls, want Hij heeft bezocht en verlossing teweeggebracht Zijnen volke;
69 En heeft een Hoorn der zaligheid ons opgericht in het huis van David, Zijn knecht;
70 Gelijk Hij gesproken heeft door den mond Zijner heilige profeten, die van het begin der wereld geweest zijn;
71 Namelijk een verlossing van onze vijanden en van de hand van al degenen die ons haten;
72 Opdat Hij barmhartigheid deed aan onze vaderen, en gedachtig ware aan Zijn heilig verbond,
73 En aan den eed dien Hij Abraham, onzen vader, gezworen heeft, om ons te geven,
74 Dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vrees,
75 In heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens.
76 En gij, kindeken, zult een profeet des Allerhoogsten genaamd worden; want gij zult voor het aangezicht des Heeren vooruitgaan, om Zijn wegen te bereiden;
77 Om Zijn volk kennis der zaligheid te geven, in vergeving hunner zonden,
78 Door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte;
79 Om te verschijnen dengenen die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods; om onze voeten te richten op den weg des vredes.

Zingen: Lofzang van Zacharia vers 4:

Dus wordt des HEEREN volk geleid,
Door 't licht, dat nu ontstoken is,
Tot kennis van de zaligheid,
In hunne schuldvergiffenis;

Die nooit in schoner glans verscheen,
Dan nu, door Gods barmhartigheên,
Die, met ons lot bewogen,
Om ons van zond' en ongeval t' ontslaan,
Een ster in Jakob op doet gaan,
De zon des heils doet aan de kimmen staan.

Lezen: 12 Artikelen des geloofs.

1. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.
2. En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere;
3. Die ontvangen is van den Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle;
5. ten derden dagen wederom opgestaan van de doden;
6. opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtige Vaders;
7. vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de Heilige Geest.
9. Ik geloof een heilige, algemene, Christelijk Kerk, de gemeenschap der heiligen;
10. vergeving der zonden;
11. wederopstanding des vleses;
12. en een eeuwig leven.

Lezen: Heidelbergse Catechismus Zondag 14 vraag en antwoord 35 en 36:

Vraag 35 Wat is dat gezegd: Die ontvangen is van den Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria?
Antw. Dat de eeuwige Zone Gods, Die waarachtig en eeuwig God is en blijft, ware menselijke natuur, uit het vlees en bloed der maagd Maria, door de werking des Heiligen Geestes, aangenomen heeft, opdat Hij ook het ware Zaad Davids zij, Zijn broederen in alles gelijk, uitgenomen de zonde.
Vraag 36 Wat nuttigheid verkrijgt gij door de heilige ontvangenis en geboorte van Christus?
Antw. Dat Hij onze Middelaar is, en met Zijn onschuld en volkomen heiligheid mijn zonde, waarin ik ontvangen en geboren ben, voor Gods aangezicht bedekt.

Gebed.

Zingen: Psalm 98:1 en 2:
Vers 1:
Zingt, zingt een nieuw gezang den HEERE,
Dien groten God, die wond'ren deed;
Zijn rechterhand, vol sterkt' en ere,
Zijn heilig' arm wrocht heil na leed.
Dat heil heeft God nu doen verkonden;
Nu heeft Hij Zijn gerechtigheid,
Zo vlekkeloos en ongeschonden,
Voor 't heidendom ten toon gespreid.
Vers 2:
Hij heeft gedacht aan Zijn genade,
Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt;
Dit slaan al 's aardrijks einden gade,
Nu onze God Zijn heil ons schenkt.
Juich dan den HEER met blijde galmen,
Gij ganse wereld, juich van vreugd;
Zing vrolijk in verheven psalmen
Het heil, dat d' aard' in 't rond verheugt.

Na de preek zingen wij Psalm 32 vers 1.

Preek: Geliefde gemeente, wat heeft die oude Zacharias toch een moeilijke tijd meegemaakt, toen de Heere zijn stem van hem wegnam en hij niet kon geloven dat zij (Zacharias en Elisabeth) nog een jongetje zouden krijgen. Negen maanden lang heeft hij moeten zwijgen vanwege zijn ongeloof. En toch is het niet de slechtste tijd voor hem geweest. Want toen hij zes maanden niet kon spreken, was daar onverwachts dat bezoek van de jonge Maria. En al kon hij zelf niet spreken, hij zag wel wat er in dat huis gebeurde. Ook die ontmoeting tussen ontmoeting tussen Maria en zijn vrouw Elisabeth. En hij heeft verstaan dat Maria kwam om te vertellen dat zij in verwachting geraakt was van de Heere Jezus, en dat zij de moeder van de Heere Jezus zou worden en dat zij bevrucht was met het beloofde Zaad.

En wat heeft die boodschap nou met Zacharias gedaan, terwijl hij er niet van kon spreken, maar het wel heeft bemerkt en er getuige van geweest is? Nou, het duurde nog drie maanden voordat wij zouden horen wat dat nou met Zacharias gedaan heeft. Maar toen die laatste drie maanden voorbij waren en Johannes geboren was, toen opende God zijn mond weer en toen gingen wij horen, zo hebben wij gelezen, wat dat wonder met Zacharias heeft gedaan. En wat is het eerste wat Zacharias deed toen hij weer kon spreken? En dan kun je zien dat hij begreep wat Maria kwam vertellen. Het eerste wat hij deed was: God loven vanwege dat grote wonder wat plaatsgevonden had. En nadat hij God ging loven is hij gaan zingen. Zingen met mond en hart over de komst van de Heere Jezus Christus in het vlees.

Hij is gaan zingen over de geboorte van de Zaligmaker, Die komen zou uit het geslacht van David en Die geboren zou worden uit de maagd Maria. De Zaligmaker Die de Knecht van de Vader zou zijn. De Zaligmaker Die Zijn volk zal verlossen van de zonde. En een echo van dat lied, gemeente, dat vinden wij hier in zondag 14, waar we deze middag bij stil willen staan. En we schrijven als thema boven de prediking: **Het Ware Geloof in de Geboren Zaligmaker**. En we letten op drie gedachten:

1. Hij werd waarachtig mens.
2. Hij werd de oudste Broeder.
3. Hij werd de Zondebedekker.

1. Hij werd waarachtig mens

Wanneer de onderwijzer hier in Zondag 14 gaat vragen in vraag 35: *Wat is dat gezegd, Die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de Maagd Maria?* En de leerling daar een antwoord op gaat geven: *Dat de eeuwige Zone Gods, Die waarachtig en eeuwig God is en blijft.* Dan grijpen de opstellers van de Catechismus terug naar Zondag 13, waar de leerling beleed dat Christus de eeuwige, natuurlijke Zoon van God is. En aan het begin van antwoord 35 komen we die belijdenis opnieuw tegen: De Heere Jezus is de eeuwige Zoon van God. Eeuwig voortgekomen uit de Vader, dus van Goddelijke oorsprong. Nu voegt de leerling daaraan toe dat deze Zoon van God, Die waarachtig en eeuwig God is, dat ook blijft tot in alle eeuwigheid.

Daarom kon de Heere Jezus ook zeggen: *'Ik en de Vader zijn één.'* Omdat de Vader God is, is de Zoon ook God. En wat heeft deze Zoon van God, wat heeft God Zelf gedaan? Nou, luister maar. De eeuwige Zoon van God, Die waarachtig God is en blijft, heeft de ware menselijke natuur uit het vlees en bloed van de maagd Maria, door de werking van de Heilige Geest, aangenomen. Dus de Zoon van God werd Zoon des mensen. Hij nam de menselijke natuur aan.

Ja, gemeente, dat is een mysterie, een grote verborgenheid. Dat kan ik u echt niet uitleggen. Ik kan het u niet verklaren en u kunt het mij niet verklaren. Johannes wist het ook niet te verklaren. Als hij zijn Kerstevangelie gaat schrijven, dan is het als het ware een lied, een kort lied dat hij uitzingt. Het is alsof hij een lied uitjubelt: *'Het Woord is vlees geworden.'* Maar begrijpen kon hij het niet. Later horen we Paulus zeggen: *'Buiten alle twijfel.* – *h*ij twijfelt er niet aan, het is een zekerheid voor hem – *de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees* (1 Tim. 3:16a). God werd Mens en bleef God. Wie kan dat verstaan? Schepper en Schepsel in één Persoon. De heilige, rechtvaardige, onsterfelijke, Goddelijke natuur samen met de menselijke natuur, die onderworpen was aan ellende, dood en nood, en die kon sterven. Gemeente, dit is niet te verklaren. Dit gaat ons verstand te boven.

Dit is ook iets wat in het mensenhart nooit had kunnen opklimmen. Dat zou geen mens bedacht kunnen hebben, om zo een zondaar zalig te maken. Dat kon alleen God uitdenken. Dat kon alleen de Heere bedenken. Hij heeft voordat de aarde er was, dat allang bedacht in de hemel. Hij wist wat er ging gebeuren met de mens. Hij wist hoe diep de mens zou vallen in de zonde. Hij wist ook volmaakt: Die mens zal nooit zichzelf eruit kunnen verlossen. En al kom Ik met de hoge eis van de betaling van de schuld, niet één mens zal in staat zijn om aan Mijn eis te voldoen.

O ja, Ik wil dat een mens aan Mijn eis voldoet. Ik wil dat de mens zal betalen voor die schuld en de straf zal dragen, want de mens heeft gezondigd. Maar op aarde zou niet één mens zijn, die dat ooit zou kunnen doen. Zelfs al zou die mens zonder zonde zijn, als hij alleen mens zou zijn, zou hij het nooit kunnen dragen, omdat de toorn van God tegen de zonde onbeschrijfelijk groot is. En daarom, die Persoon Die die het zal gaan doen, ja, die moet een mens zijn, een echt mens, maar die zal ook God moeten zijn.

Ik bedoel dat niet oneerbiedig gemeente, maar dat u het een beetje kan begrijpen. Wat kon God op dat moment alleen nog maar doen, als Hij ten diepste wist dat niet één mens het meer kon doen. Zelfs een rechtvaardig mens niet, zelfs een zondeloos mens niet. Die was er trouwens niet eens op aarde te vinden. Wat kon God dan alleen nog maar doen om de mens te redden? Zelf Mens worden. Omdat Hij God is en God bleef. Daarom werd God Adam en daarom werd God de tweede Adam. Niet God de Vader, niet God de Heilige Geest, maar God de Zoon.

Daar moet u eens een ogenblik over nadenken. Dan gaan we even naar het paradijs. Wat wilde u in het paradijs? Wat wilde jij in het paradijs? Het ging niet in de eerste plaats om die vrucht. Wij wilden als God zijn. Moet u daar eens over nadenken. Hoe hebben wij dat durven doen? Dat is toch gruwelijk, dat een mens als God wilde zijn, terwijl hij niets te klagen had in het paradijs? En toen heeft die mens gegeten, en toen dacht hij: nu ben ik als God. Maar dat kon niet. In plaats dat hij als God zou zijn, raakte hij zijn heerlijke positie voor God en met God kwijt. Hij raakte de tere positie van kind van God zijn kwijt. Hij wilde als God worden, wij wilden als God worden. En in plaats daarvan stortten wij onszelf van een hoge top van eer, in eeuwige verwoesting neer. En om dat te kunnen herstellen, werd God mens. Je zou toch hier verbroken moeten zitten om zo'n wonder. En dan werd God zo'n mens dat Hij God bleef en Zijn Godheid niet kwijtraakte.

Voelt u het contrast met wat wij in het Paradijs gedaan hebben, en wat God gedaan heeft om u te kunnen redden? Hier past stilte. Als ik dit wonder vatten wil, staat mijn verstand vol eerbied stil. Dat God zo op deze wijze gezorgd heeft dat een vloekwaardig, verloren mensenkind, – dat bent u, dat ben jij – door Christus, Die God was en bleef, Mens wilde worden, Die met God kan verzoenen.

Daarom nam de Heere Jezus die menselijke natuur aan, en dat was het werk van een Drie-enige God. Jongens en meisjes, de Heere God, de Vader, heeft Zijn Zoon naar de aarde gezonden. Er staat in de Bijbel dat God de Vader voor Zijn Zoon een lichaam had toebereid. Het is in de gedachten van God de Vader opgekomen om Zijn Zoon naar de aarde te zenden en Hem mens te laten worden. Maar het is ook het werk van de Zoon Zelf geweest, want Hij heeft Zelf, zoals de leerling hier zegt, die menselijke natuur aangenomen. Dat kon Hij doen door Zijn Goddelijke kracht. Moet u Paulus horen zingen van dat wonder, want dat was een lied wat hij zong: *'Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn, Maar heeft Zichzelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den mensen gelijk geworden'* (Fil. 6,7). Dus de Heere Jezus heeft het als een daad Zelf gedaan.

Hij heeft het mogelijk gemaakt dat God Mens kon worden. Mag ik het eens zo zeggen: Hij wist God en Mens in één Persoon te verenigen. Daarin spreekt de almacht van de Heere Jezus, maar ook Zijn gewilligheid. Dus het is het werk van de Vader geweest, het is het werk van de Zoon Zelf geweest, maar het is ook het werk van de Heilige Geest geweest, dat de Heere Jezus hier op aarde een Mensje is geworden. Hij heeft gezorgd voor die heilige ontvangenis: *Die ontvangen is van de Heilige Geest.*

Zo had Gabriël het ook tegen Maria gezegd, toen zij in verlegenheid vroeg: *Hoe zal dat wezen?* Het is net alsof Maria zegt: Engel Gabriël, luister eens, ik ben een ongetrouwde vrouw, een maagd. Ik heb nog geen geslachtsgemeenschap met mijn man gehad, want dat is pas voor in het huwelijk. Hoe kan ik dan in verwachting raken? Toen had de engel Gabriël gezegd, - misschien een tekst die je wel eens met Kerstfeest hebt opgezegd op zondagschool of op school –: *'De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen; daarom ook, dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden'* (Luk. 1:35).

Dus de Heilige Geest heeft ervoor gezorgd. Wat betekent dat dan? Laat ik het maar heel concreet biologisch uitleggen. Toen bij Maria het moment aanbrak, dat zij na haar maandelijkse cyclus een gerijpte eicel had die zou springen in de baarmoeder, is op een onbegrijpelijke wijze – waar wij absoluut niet over moeten nadenken hoe dat gebeurd is – de Heilige Geest over die eicel gekomen en heeft met een bovennatuurlijke, wonderlijke kracht dat die ene eicel bevrucht werd. Daar kon geen man aan te pas komen, want dan zou het onrein zijn. Het moest een heilig Kind Jezus zijn. Daarom heeft de Heilige Geest ervoor gezorgd, naar de biologische cyclus, dat op dat juiste moment die eicel bevrucht werd, zodat er een zuiver, rein, zondeloos Mensje werd geschapen.

Toen dat gebeurde, ging de belofte in vervulling waar Jesaja van gesproken heeft: '*Zie, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren en Zijn Naam IMMÁNUËL heten'* (Jes. 7:14). Die ene bevruchte eicel is uitgegroeid tot een zuigeling in de moederschoot van Maria. En toen er negen maanden verstreken waren, is er in de stal van Bethlehem een Baby'tje geboren, zonder zonde. Dat Baby'tje was God. Een onbegrijpelijk, aanbiddelijk wonder. Gemeente, is het te begrijpen dat die herders met haast naar Bethlehem zijn gegaan? Is het te begrijpen dat ze neergeknield zijn bij die kribbe? Is het te begrijpen dat ze dat geboren Kindeke hebben aanbeden? '*Het Woord is vlees geworden.'*

Daarom kun je nog zalig worden. Nu kan dat grote wonder plaatsvinden waarvan Johannes ook geschreven heeft: '*Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; Welke niet uit den bloede, noch uit den wil des vleses, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren zijn'* (Joh. 1:12,13).

Want weet u wat gebeurt er als de Heilige Geest je van dood levend maakt? Wat gebeurt er in het uur van de wedergeboorte? En nu zeg ik het bij God vandaan, wat gebeurt er dan? Wel gemeente, dan wordt je hart geopend, en dan zou je kunnen zeggen: Dan is je hart als het ware een baarmoeder. Daar brengt de Heilige Geest het zaad van de wedergeboorte in. Gods Woord spreekt daar zelf ook over. Dat zaad van de wedergeboorte is niets anders dan het Woord Gods. Het is alsof de Geest je hart gaat overschaduwen, en dat Woord dat Hij in je hart brengt, gaat Hij vruchtbaar maken, zodat de dood moet wijken en het leven gaat ontstaan in je hart.

Dat is het geestelijke leven. Je zou kunnen zeggen: dat is de geestelijke, heilige ontvangenis van het Woord van God in je hart. Maar ten diepste is dat Christus. Want een dode zondaar wordt met Christus levend gemaakt. En waar leidt die geestelijke bevruchting altijd heen? Naar de geestelijke geboorte van Christus, dat is de doorbraak in het geestelijke leven, namelijk de geloofsvereniging met Christus door het geloof, met bewustheid van je hart.

Kijk, dat is de rijke vrucht van de menswording van de Zoon van God. En daartoe wilde de Heere Jezus komen. Niet alleen om als een Kind geboren te worden, als een echt Mens, maar ook, zo blijkt uit deze belijdenis van Zondag 14, om ook de oudste Broeder te zijn. Want Hij is Zijn broederen in alles gelijk geworden.

2. Hij werd de oudste Broeder.

De eeuwige Zoon van God werd Zoon des mensen. In Nazareth werd Hij ontvangen door de Heilige Geest, en in Bethlehem werd Hij geboren uit de Maagd Maria.

Hoeveel keer hebben wij dat heerlijke Kerstevangelie al gehoord, gemeente? De jonge kinderen in ons midden kunnen het zo opzeggen: '*En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg'* (Luk. 2:7).

Hoeveel Kerstpreken hebben wij al gehoord in ons leven? Hoeveel keer hebben wij al gehoord dat Hij inderdaad de eerstgeboren Zoon van Maria is? Zij baarde haar eerstgeboren Zoon. Een echt Mens, voortgekomen uit Maria, die net als Jozef kwam uit het huis van David. Daarom kon de Heere Jezus met recht de Zoon van David genoemd worden. Hij was het zaad van David. En je ziet in het Nieuwe Testament dat sommige mensen daar licht over gekregen hebben. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de Kananese vrouw. Wat zei zij toen ze tot de Heere Jezus kwam in haar nood? '*Heere, Gij Zone Davids, ontferm U mijner.'* En wat dacht je van de blinde Bartimeüs? '*Gij Zone Davids, ontferm U mijner.'* Dus die mensen hadden er licht over gekregen: De Messias is Degene Die uit David is voortgekomen, de Zoon van David. De leerling spreekt daarom ook zo over Hem: Hij spreekt over het ware zaad van David. Dat is Hij, de eerstgeboren Zoon van Maria.

Maar Hij is ook de eerstgeboren Zoon van de Vader, van God de Vader. Daarom kunnen wij zeggen: Hij is de oudste Zoon in het huisgezin van God de Vader. Ja maar, zegt iemand: Toen Hij geboren werd in Bethlehem's stal, bestond de aarde toch al 4000 jaar? En in die 4000 jaar, voordat de Heere Jezus geboren werd, waren er toch al kinderen van God? Jazeker, vele kinderen van God uit het Jodendom. Hoe kan Hij dan toch de oudste, de eerstgeboren Zoon van God genoemd worden?

Nou, daar kom je weer bij dat mysterie terecht: Dat Hij God en Mens in één Persoon is. Als God was Hij van eeuwigheid al de Zoon van God, zoals wij hebben gehoord. Daarom mogen wij met recht zeggen: Toen de Heere Jezus op aarde kwam, bleef Hij ook de eerstgeboren Zoon van God. Als je het vergelijkt met een huisgezin waarvan God de Vader is, dan was Hij de eerstgeborene, de oudste. En daarachteraan komen al die andere kinderen van God, die grote schare die niemand kan tellen. Kijk, in het licht daarvan en op grond van het Woord, spreekt de leerling hier dat Hij Zijn broederen in alles gelijk geworden is. En dan bedoelt Hij met dat woordje 'broederen' alle mensen die zalig worden. Dat sluit ook vrouwen en meisjes in. Want Christus heeft gezegd: '*Want zo wie den wil Gods doet, die is Mijn broeder en Mijn zuster en moeder'* (Markus 3:35).

Ja, Christus is dus de eerstgeborene onder vele broederen, de oudste Zoon in het huisgezin van God de Vader. Daar wil ik met u vanmiddag eens even dieper op ingaan, zodat u grote gedachten mag krijgen over de Heere Jezus en Zijn plaats onder al die broeders en zusters. De eerstgeborene onder Israël had een belangrijke positie.

Dat riep altijd in een Joods gezin herinneringen op, als er in dat gezin een jongetje werd geboren als de eersteling. Welke herinneringen? Wel, de herinneringen aan de uittocht uit Egypte.

Wanneer verloste de Heere Zijn volk Israël uit Egypte? Ja, in die nacht, jongelui, dat die laatste, tiende plaag ging plaatsvinden. Dat was een verschrikkelijke plaag. Dan zouden alle eerstgeborenen in gans Egypte moeten sterven door die verderfengel die uit de hemel zou gaan. En wat heeft de Heere gedaan voordat Hij dit oordeel over Egypte ging zenden? Toen gaf Hij door middel van Mozes aan de Israëlieten een bevel. Zij moesten zich klaarmaken voor het vertrek uit Egypte. Ze zouden in de nacht moeten vertrekken, juist in diezelfde nacht als die verderfengel naar beneden zou komen om al die eerstgeborenen te gaan doden als straf van God over Egypte.

Maar, zo had de Heere tegen Mozes gezegd, dan moet je tegen Israël zeggen dat ze vier dagen van tevoren een lammetje moeten uitkiezen van een jaar oud. En dan moeten ze dat lammetje in hun gezin opnemen, vier dagen lang. Na die vier dagen moeten ze het lam slachten. Het bloed moeten ze opvangen in een schaal. Het dier moet geslacht, gebraden en gegeten worden. En voordat je dan gaat eten, moet de vader met die schaal met bloed en een hysopplant, die functioneert als een kwast, aan de bovendorpel en de zijposten van de deuren bloed sprenkelen. Als dan vannacht de verderfengel naar beneden komt en hij gaat door gans Egypte, ook door het land Gosen wat bij Egypte hoorde, en hij ziet dat bloed druipen aan die posten, dan gaat hij voorbij.

Dat bloed was eigenlijk het middel om te zorgen dat de eerstgeborene niet zou sterven. Achter dat bloed was de eerstgeborene veilig, veilig bewaard voor het oordeel. Dat moet een groot wonder geweest zijn voor de Israëlieten. Want als een Israëliet geestelijk inzicht had gekregen in wie de mens geworden is, dan zouden ze verwonderd raken en zeggen: Wie ben ik? Ik ben niet beter dan een eerstgeborene uit het volk van de Egyptenaren. We waren allemaal in zonde ontvangen en geboren. We komen allemaal uit Adam voort, en daarom zijn we allemaal des doods schuldig. Wat een wonder dat de Heere onderscheid ging maken tussen Egypte en tussen Israël. Achter het bloed was de eerstgeboren zoon veilig.

Gemeente, sinds die instelling, sinds die tijd, wilde de Heere dat elke eerstgeborene in een Joods gezin aan de Heere voorgesteld zou worden. Dat wil zeggen: aan Hem afgestaan moest worden. En als dat gebeurde met zo'n eerstgeborene, was daar als het ware heel dat gezin, de rest van het gezin, in begrepen. Want onder Israël waren de eerstgeborenen de vertegenwoordigers en de plaatsvervangers van heel het gezin. Bijvoorbeeld in een gezin waar een vader jong overleed, kwamen de taken van de vader te liggen bij de eerstgeborene. Dat hoorde allemaal bij het eerstgeboorterecht, wat we ook in de Bijbel tegenkomen.

Daarom sprak Izak tot Jakob, toen hij hem zegende: Wees een heer, een meester, over de rest van je broeders. En daarom kon Jakob op zijn sterfbed tegen Juda zeggen, die het eerstgeboorterecht kreeg: *'Juda, gij zijt het; u zullen uw broeders loven.'* Voelt u welk een grote plaats zo'n eerstgeborene had in een gezin. Daarom moest die eerstgeborene veertig dagen na de geboorte aan de Heere worden voorgesteld. En dat kon niet zonder bloedstorting, zo zegt de wet van Mozes. Want zo'n eerstgeborene, die als het ware aan de Heere voorgesteld en aan de Heere gegeven werd, was een zondaar. En die kon alleen maar aan God gegeven worden als er bloed had gevloeid. Want zonder dat bloed zouden ze ook moeten sterven, net als die eerstgeboren Egyptenaren. Ook toen in Egypte was die eerstgeborene alleen maar veilig voor het oordeel, en voor de dood als dat bloed er was.

Nu zegt de Heere daarna, in het Oude en het Nieuwe Testament, voordat Christus alles verworven had: Die eerstgeborenen in een gezin moeten Mij voorgesteld worden, en als dat gebeurt, moet er eerst bloed vloeien. Dat stelde de Heere als een wet. Elke keer als er een jongetje werd geboren, - het eerste jongetje in het gezin –, dan moesten de vader en de moeder veertig dagen na de geboorte met een offerdier naar de tempel om die eerstgeborene te lossen, ja, te verlossen van de zonde en het oordeel. En als de Heere dan dat bloed zag van dat offerdier, dan nam Hij die eerstgeborene aan. Hij doodde het niet, maar Hij liet het leven.

Hebt u dit kunnen volgen? Dan gaan we nu in gedachten naar de tempel. Dan gaan we even getuige zijn van zo'n ritueel waarbij een vader en een moeder met hun eerstgeborene in de tempel komen, om het te lossen en te bevrijden van de dood. Daar lopen ze. Nee, ze hebben geen lammetje bij zich, dat kunnen ze niet betalen. Ze zijn heel arm. Ze hebben daarom twee vogels bij zich. Dat mocht ook van de Heere God. En dan zie ik ze staan met hun eerstgeboren Kind. Ze geven die twee duiven aan de priester. De ene moet geslacht worden vanwege de moeder, die als een onreine moeder een kind ter wereld gebracht heeft en vanuit zichzelf nooit een reine ter wereld kan brengen. En de tweede duif wordt geslacht voor dat eerstgeboren Kind, dat gelost moet worden, opdat het waar zou worden: *Als Ik bloed zie, zal Ik u voorbijgaan in Mijn toorn en zal Ik je aannemen tot Mijn kind.*

Maar wat gebeurt daar? Dat offer voor dat Kind wordt niet aangenomen. Dat Kind zal wél moeten sterven. Waarom? Dat Kind is Christus. En die vader en die moeder waren Jozef en Maria. God eist niet het bloed van een duif voor dit Kind. Maar God de Vader eist het bloed van dat Kind. Daarom leidde de weg van dit Kind vanuit de kribbe, vanuit de tempel veertig dagen na Zijn geboorte, naar de kruisheuvel Golgotha. Wat zie je in de tempel gebeuren? Wat ik lees in Romeinen 8, vers 3: '*Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God, Zijn eigen Zoon gezonden in gelijkheid des zondigen vleses, en dat om der zonde wil, en de zonde veroordeeld in het vlees.'*

Het was voor het Kind Jezus niet mogelijk om Hem te lossen door het bloed van een duif. Geen vlees, geen mens, kon ooit aan de hoge eis van God voldoen. En dat wist God. Toen heeft Hij Zijn Zoon gezonden in gelijkheid van ons zondig vlees, om in dat Kind uw zonde te veroordelen.

Gemeente, is dat al een wonder voor je geworden? Waar je zelf geen penning hebt om te betalen, waar je zelf niet één zonde kan veroordelen in eigen kracht, waar je de toorn van God over de zonde nooit en te nimmer zou kunnen dragen, daar daalde Christus af. Het offer was voor Hem niet voldoende toen Hij gelost werd, want Hij moest de dood in. Hij moest Zijn bloed gaan geven. Want toen Hij daar lag in de armen van Maria, en al werd die duif ceremonieel voor Hem geslacht, kon dat bloed Hem niet redden van de dood. Waarom niet? Op dat Kind lagen de zonden van Zijn Kerk.

Zeg, heb je je zonden weleens zien liggen op Christus? Heb je verstaan dat vanaf die bevruchte eicel tot aan het kruis van Golgotha, Christus beladen was met de schuld van Zijn Vader? O, wat heeft Hij Zich toch diep willen vernederen! Hij heeft Zich de schuld van een verloren zondaar toegeëigend, vanaf het allereerste, prilste begin, om zo heen te gaan naar de kruisdood op Golgotha. Daarom loopt er een directe lijn van die kribbe naar dat kruis.

Als dat naar binnen komt, gemeente, en je krijgt ogen des geloofs om op dat Kindeke te zien, beladen met uw zonde, met uw schuld, ja, zelfs met je erfzonde en met je erfschuld, dan kan het niet anders, of je raakt gebroken en verslagen. Want ook in de kribbe, gemeente, gold het al voor de Kerk: Ik kost Hem die slagen, die smarten en die hoon; ik doe dat zondekleed Hem dragen. Hij had geen zonde, maar het zijn mijn zonden. Dat riet, die doornenkroon, ik sloeg Hem al die wonden. Ook toen Hij op de achtste dag de eerste wond kreeg en Hij besneden werd. Voor mij moest Hij daar liggen en staan. Ik deed door al mijn zonden Hem al die jammeren aan.

Als je daar licht over krijgt, gemeente, dan wordt je zondekennis verdiept. En dat gebeurt niet alleen bij het kruis, maar dat gebeurt ook al bij de kribbe. Daarom is er op het Kerstfeest geen plaats voor romantiek, voor herdertjes in het veld en een ezeltje. Weg ermee. Daar ligt een Kind beladen met schuld, mijn schuld, mijn zonde, om op weg te gaan naar het kruis en onder de vloek van de wet terecht te komen, om de toorn van God te dragen. En Hij kon die dragen, want dat broze Kind – er staat in Lukas 2 een woord dat betekent een ‘wichtje’, een broos kindje – was ook God. Daarom kon Hij het alles volbrengen en kon Hij met recht de Zondebedekker zijn.

3. Hij werd Zondebedekker

Ja, gemeente, de heilige ontvangenis en geboorte van Christus heeft zo’n rijk nut. Wat is dat nut dan? Want daar gaat de onderwijzer naar vragen in vraag 36: *Wat nuttigheid verkrijgt gij door de heilige ontvangenis en geboorte van Christus?*

Ik zal die vraag eventjes heel eenvoudig vertalen voor jullie, jongens en meisjes. Het betekent eigenlijk: Wat heb jij er nou aan dat de Heere Jezus zo als een baby'tje geboren moest worden? Daar komt het op aan. En dat is een heel persoonlijke vraag. *Wat verkrijgt gij?* Dus nu moeten we persoonlijk voor Gods aangezicht verschijnen, om antwoord te kunnen geven op deze heel persoonlijke vraag.

Die persoonlijke vraag eist een persoonlijk antwoord. Dan kun je het niet meer doen met de bekering van die of van die. Dan komt het er persoonlijk op aan. Kunt u antwoord geven? Wat nut u, jou en mij, die heilige ontvangenis en de geboorte van de Heere Jezus Christus?

Als we naar het antwoord van de leerling gaan luisteren, gemeente, dan geeft deze leerling zo'n diep, rijk, troostvol antwoord: *Dat Hij onze Middelaar is, en met Zijn onschuld en volkomen heiligheid mijn zonde, waarin ik ontvangen en geboren ben, voor Gods aangezicht bedekt.* Sta er toch naar, lieve gemeente, om dat te kennen. En dan zeg ik er gelijk bij: Dit is te kennen, dit is te verkrijgen, deze troost is te verkrijgen bij God.

Wat is die troost dan? En voor wie wordt dit werkelijk een troost? Nou, voor diegenen die werkelijk geleerd hebben, bevindelijk geleerd hebben, dat zij in zonden ontvangen en geboren zijn. Kent u uw zonden? Kijk, die kennis ga je krijgen als de Heilige Geest je van dood levend maakt. En dat begint klein en dat is een voortgaand werk. De Heilige Geest bepaalt de diepte ervan, dat weet ik ook wel. Maar toch, deze lijn ga je wel kennen.

Dan gaat de Heere je doorgaans ontdekken, als Hij komt in je leven met de zonden die je het meest gedaan hebt, de zonden waar je de grootste liefde voor had. Dat worden wel de boezemzonden genoemd. Maar daar blijft het niet bij. Want de Heere laat je zien dat je tegen de ganse wet van God gezondigd hebt. En stapje voor stapje laat Hij het wel zien: Alle wortels van alle zonden zitten hier in elk mensenhart. Al zou je tegen één gebod gezondigd hebben, dan zegt de Schrift: Dan heb je tegen alle geboden gezondigd.

Maar de Heilige Geest laat je niet alleen zien dat je daadwerkelijk tegen die wet gezondigd hebt, die elke zondagmorgen wordt voorgelezen. Vroeg of laat laat Hij je ook zien, vanuit het Woord van God: Hoe komt dat nou dat ik tegen die wet zondig? Waar is dat nou uit opgekomen? Waar komt dat nou vandaan? Dan zal de Geest je laten zien: Zo ben je nou ontvangen en geboren.

Vanaf het allereerste begin zitten de zonden er al in. Ouders in ons midden, je hoeft je kind echt niet te leren zondigen. Vroeg of laat zie je het bij die kleine dreumes al bovenkomen dat ze een zondig hartje hebben. Vroeg of laat zie je de ongehoorzaamheid al bovenkomen in je eigen kinderen. Daarom zijn je kinderen een spiegel voor jezelf. Je hoeft ze niet te leren zondigen, want het zit erin.

David heeft het ook ontdekt. Het is niet dit kwaad met Bathseba en met Uria en alles wat eromheen kwam. Het is niet alleen dit kwaad dat roept om straf. Nee, het is veel eerder begonnen: *Ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen.* En vanuit dat begin komen daar dagelijkse zonden bij. Kijk, gemeente, het is een totaal: Het totaal van de erfzonde en de dagelijkse zonde. Guido de Brès zegt het zo in artikel 15: *Wij geloven dat door de ongehoorzaamheid van Adam de erfzonde uitgebreid is geworden over het ganse menselijk geslacht, welk is een verdorvenheid van de gehele natuur en een erfelijk gebrek, waarmee de kleine kinderen zelfs besmet zijn in het lichaam van hun moeder.*

Wat een werkelijkheid hè? Heb je zo weleens bij het bedje van je kind gestaan. Hebben daar weleens tranen gedruppeld, omdat het naar binnen kwam: Ik kan geen reine geven, want ik ben onrein. Heeft de Heere je weleens laten zien waar je zelf uit voortgekomen bent? Onrein, onrein. Wij kunnen ons niet houden aan de wet. Zo verdorven zijn we dat we zelfs vijanden zijn van het Evangelie. Hoe diep gaat toch die erfschuld en die erfsmet. Ik ben gevallen in Adam en dagelijks zondig ik in woorden, werken en gedachten en laat ik het goede na.

Gemeente, als dat een werkelijkheid wordt, dan wordt de geboorte van de Heere Jezus Christus en ook die heilige ontvangenis een onuitsprekelijk wonder. Wat ligt daar een rijke troost in! Want Hij is geboren in onschuld en volkomen heiligheid vanuit Zichzelf. En dat is nou precies het tegenovergestelde van ons mensen. Maar als de onschuldige en volkomen heilige Heere Jezus Christus, heeft Hij die hemelhoge schuld en die totale verdorvenheid en onheiligheid van Zijn Kerk op Zich genomen. Dat heeft Hij Zijn Vader laten toerekenen. Daarom komt feitelijk in de kribbe van Bethlehem die heerlijke ruil al openbaar: Hij mijn zonde, en ik Zijn gerechtigheid, die Hij zal volbrengen aan het kruis van Golgotha.

O, arme zondaar in ons midden, denk toch niet dat je te veel gezondigd hebt en dat je een te grote zondaar bent. Want vanmiddag wordt een Christus gepredikt, Die er alles aan wilde doen om u zalig te maken. O, je ligt verloren. Je gaat niet verloren, maar je ligt verloren in je zonde en in je schuld. O, dat er dan toch iets in je ziel geboren mag worden zoals bij die herders: *Laat ons dan heengaan naar Bethlehem.* Want daar in de kribbe ligt de Middelaar, Die van Zichzelf zo rein, zo heilig is. En Hij wilde zo laag afdalen. Hij wilde zo nabijkomen. U hoeft niet op te klimmen naar de hemel, dat zou niet kunnen ook. Maar Hij is neergedaald uit die hoge hemel en ligt daar in de kribbe, zodat de grootste beesten erbij kunnen. Daar lag Hij, beladen met zonde en schuld, om die mee te nemen naar het kruis van Golgotha en Zijn Kerk met Zijn onschuld en volkomen heiligheid te bedekken. Kijk, en daarom is de Heere Jezus afgedaald naar het begin in de baarmoeder, om daar als één geheiligde cel te beginnen en heel die ontwikkeling tot de geboorte mee te maken, en dat plaatsvervangend voor Zijn Kerk.

Daarin ligt een troost voor ongeboren levens, die de Heere in Zijn ondoorgrondelijke wijsheid wegneemt voor het moment van de geboorte. Daarmee zeg ik niet dat alle ongeboren levens zalig zijn, maar ik zeg wel dat er verwachting mag zijn voor ongeboren levens, omdat Christus ook een ongeboren leven is geweest. Als de dingen van de eeuwigheid gaan wegen in het hart van een vader en een moeder, als daar iets van het geestelijke leven mag komen en je mag bemerken dat er een kind verwacht mag worden, dan zal dat werkzaamheden geven aan de genadetroon van God.

En wie zo mag worstelen voor die ongeboren vruchtjes, en de Heere zou ze in Zijn ondoorgrondelijke wijsheid wegnemen voor de geboorte, dan staat er in Gods Woord wel een rijke troost voor die ware worstelaars in Jeremia 31:16,17. En dat op grond van die heilige ontvangenis van de Heere Jezus: '*Zo zegt de HEERE: Zo zegt de HEERE: Bedwing uw stem van geween en uw ogen van tranen; want er is loon voor uw arbeid, spreekt de HEERE, want zij zullen uit des vijands land wederkomen. En er is verwachting voor uw nakomelingen, spreekt de HEERE; want uw kinderen zullen wederkomen tot hun landpale.'*

Dat is de eeuwige heerlijkheid. En er ligt ook een grote troost in voor degenen die lopen te zuchten met hun erfschuld, voor die mensen die moeten zeggen: Heere, er is nou niks te vinden in mij tot eer van U. Ik kan alleen maar zeggen, Heere, dat ik totaal melaats ben. Hoe kom ik van mijn erfschuld af, die schuld die ik dagelijks nog groter maak met mijn zonden?

Heere, het is zo waar wat ik in de Bijbel lees: Al zou ik mezelf wassen met salpeter, al zou ik heel veel zeep nemen om mijn schuld te kunnen wegwassen, het zou niet lukken. Heere, ik belijd het: Ik ben in ongerechtigheid geboren. Ja, ik ben het voorwerp van Uw toorn en dat is rechtvaardig, Heere. Maar, Heere, is er voor zo'n schuldenaar nog genade?

En die is er. Zie hier de Christus, gekomen in volkomen onschuld. En wie nu door het geloof op Hem mag zien, tot Hem mag vluchten, die zal met Zijn onschuld bedekt worden. Die zal ook met Zijn bloed bedekt worden. En weet u wat een ware christen dan door het geloof mag zeggen? En dat is heel diep wat ik nu zeg: *Eer iets van mij begon te leven, was alles in Uw boek geschreven.* Heere, U hebt mijn ongevormde klomp al gezien in de baarmoeder van mijn moeder.

U zag mijn erfschuld. U wist van de erfsmet die openbaar zou komen. U wist welke zonden ik na mijn geboorte allemaal nog zou gaan doen. U weet in welke grote schuld ik terecht zal komen. Maar U wist ook van eeuwigheid, dat Uw lieve Zoon mijn zonde en mijn schuld met Zijn onschuld, heiligheid en bloed eeuwig zal bedekken. Is dat geen troost? Is dat geen rijkdom, om met je schuld te mogen schuilen onder Jezus' onschuld?

En als je na ontvangen genade alleen maar die onheiligheid bij jezelf ziet, om in een weg van heiligmaking met je onheiligheid onder Zijn heiligheid te mogen schuilen. Omdat Hij in plaats van Zijn Kerk de menselijke natuur heeft aangenomen om Zijn Kerk daarmee te bedekken?

O gemeente, wat is de Heere Jezus Christus met recht een volkomen Zaligmaker, Die zelfs je erfzonde kan bedekken en wil bedekken. Wat heeft de heilige ontvangenis en die heerlijke geboorte van de Heere Jezus Christus voor waarde voor u, voor jou en voor mij? Wat is het nuttig, dat je met deze vraag in de binnenkamer terecht mag komen en je niet zal rusten voordat je de genade mag kennen, voor het eerst en steeds weer opnieuw? *Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven, die van de straf voor eeuwig is ontheven; wiens wanbedrijf* – vanaf het eerste begin – *waardoor hij was bevlekt voor 't heilig oog des HEEREN, voor eeuwig is bedekt.*

Amen.

Zingen: Psalm 32:1:
Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven;
Die van de straf voor eeuwig is ontheven;
Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bevlekt,
Voor 't heilig oog des HEEREN is bedekt.
Welzalig is de mens, wien 't mag gebeuren,
Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren,
En die in't vroom en ongeveinsd gemoed,
Geen snood bedrog, maar blank' oprechtheid voedt.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 89:12:
"Gij," zal hij zeggen, "zijt mijn Vader en mijn God,
De rotssteen van mijn heil". "'k Zal hem ook stellen tot
Een eerstgeboren Zoon, door al zijn broeders t' eren;
Als koning zal hij zelf de koningen regeren;
Mijn goedertierenheid zijn rijkstroon eeuwig stijven,
En Mijn gemaakt verbond met hem bestendig blijven."

Zegenbede.